

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 36Csp/52/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119204717
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Moravčíková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2019:4119204717.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudkyňou JUDr. Katarínou Moravčíkovou, v spore žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava-Staré Mesto, IČO: 35807598, zast.: JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka, Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, proti žalovanej: Y. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., t. č. I. dvor XXX/XX, 949 XX W., o zaplatenie 100 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 100 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 100 eur od 06.05.2016 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalovanej nepriznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 03.05.2019 sa žalobca domáhal, aby mu žalovaná zaplatila dlžnú istinu vo výške 100 eur, odplatu 28 eur, zmluvnú pokutu vo výške 33 eur, poplatky za upomienky vo výške 180 eur, zmluvný úrok vo výške 40 % ročne zo sumy 100 eur od 05.05.2015 do zaplatenia ako aj zákonný úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 100 eur od 06.05.2016 do zaplatenia. Uviedol, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č.404202398 zo dňa 05.05.2015, uzatvorenej podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení žalobca, ako veriteľ, poskytol žalovanej, ako dlžníkovi, úver vo výške 100 eur. Žalovaná sa zaviazala úver vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov v sume 28 eur a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavuje sumu vo výške 40 eur, t. j. zaplatiť celkovú čiastku vo výške 168 eur. Žalovaná sa zaviazala vrátiť celkovú čiastku 168 eur do 05.05.2016. V zmysle všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru sa žalobca a žalovaná dohodli, že ak spotrebiteľ neuhradí celkovú čiastku úveru v lehote dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, žalovaná sa zaväzuje žalobcovi zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 33 eur. Vzhľadom na to, že žalovaná neplnila riadne a včas svoj záväzok v zmysle dohodnutých podmienok, čím porušila dojednania predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a stratila výhodu splátok, žalobca vyzval žalovanú na úhradu jej záväzku. V zmysle všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru sa žalovaná zaviazala uhradiť žalobcovi za každú zaslanú upomienku čiastku 30 eur, zaslaných upomienok bolo 6, t. j. celkovo vo výške 180 eur.

2. Žalovaná sa k žalobe vôbec nevyjadrila, zostala pasívna, pričom žaloba jej bola spolu s prílohami riadne doručená. Z uvedeného dôvodu súd postupoval podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku a skutkové tvrdenia žalobcu považoval za nesporné.

3. V spore súd nariadil pojednávanie, vykonal dokazovanie, tj. oboznámil sa s listinnými dôkazmi, najmä žalobou, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.05.2015, všeobecnými podmienkami úveru, výpisom z obchodného registra žalobca, výpisom z registra finančných agentov a zistil nasledovný skutkový a právny stav:

4. Medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom bola uzatvorená dňa 05.05.2015 zmluva o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 100 eur. Žalovaná sa zaviazala vrátiť peňažné prostriedky spolu s odplatom vo výške 68 eur, tj. celkovo 168 eur, do 05.05.2016, tento dátum bol uvedený v zmluve ako termín konečnej splatnosti. Suma 168 eur pozostávala z odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov v sume 28 eur a úroku v sume 40 eur v prípade riadneho splatenia úveru. Ročná percentuálna miera nákladov bola určená vo výške 28%.

5. Zmluvu o spotrebiteľskom úvere v mene žalobcu podpisoval mandatár na základe mandátnej zmluvy - Ing. Marián Čampiš, miesto podnikania Nitra, NBS 102071. V zmluve bolo uvedené, že zmluvné strany sa dohodli, že ak spotrebiteľ neuhradí celkovú čiastku v lehote dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť zmluvné pokutu vo výške 33 eur. Spotrebiteľ sa zaviazal uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku čiastku 30 eur, a to do 5 dní od doručenia výzvy na úhradu.

6. Podľa § 39 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len Občianskeho zákonníka) neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

7. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

8. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

9. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

10. Podľa § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len o zákon o spotrebiteľských úveroch), účinného v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

11. Podľa § 9 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

12. Podľa § 9 ods. 2 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu.

13. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa).

14. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

15. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o meškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania a kde je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

16. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení výška úrokov z omeškania je o osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

17. Súd dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že v predmetnej veci žalobcom uplatnené nároky majú základ v spotrebiteľskej zmluve. Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, pričom spotrebiteľ úver prijíma na spotrebu. Tento vzťah je typickým občianskoprávnym vzťahom. V súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa je potrebné na uvedený vzťah aplikovať právnu úpravu o občianskych právach, a nie podnikateľské právo.

18. Je nesporné, že k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere došlo, žalovaná úver čerpala a v určenej lehote splatnosti ho riadne a včas nesplatila. V mene veriteľa zmluvu uzatváral finančný agent, preto zmluva o spotrebiteľskom úvere má obsahovať aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, a to podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu. V tomto prípade išlo o fyzickú osobu, ktorá podnikala pod obchodným menom Marián Čampiš, miesto podnikania Hlboká 1564/25, 949 01 Nitra, IČO: 41 060 555. V záhlaví zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.05.2015 je uvedené len meno a priezvisko zástupcu veriteľa ako Ing. Marián Čampiš, miesto podnikania je uvedené ako Nitra a zápis v registri je vymedzený č. NBS102071. Súd pri posúdení zmluvy o spotrebiteľskom úvere dospel k záveru, že zmluva bola nepochybne uzatváraná v zastúpení finančným agentom a v zmluve sa nenachádzajú identifikačné údaje týkajúce sa finančného agenta tak, ako to vymedzuje § 9 ods. 2 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch. Je preukázané, že absentuje miesto podnikania finančného agenta ako aj jeho identifikačné číslo. Na základe toho súd považuje poskytnutý spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. b) tohto zákona.

19. Ďalším dôvodom spôsobilým vyhodnotiť predmetnú zmluvu ako nerešpektujúcu zákon o spotrebiteľských úveroch a poskytnutý úver ako bezúročný a bez poplatkov je to, že dodávateľ nekonal s odbornou starostlivosťou a nezistil si tzv. bonitu spotrebiteľa, teda jeho schopnosť poskytnutý spotrebiteľský úver splácať. Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Pri hrubom porušení odbornej starostlivosti sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie tejto povinnosti sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Súd je ex offio povinný zmluvný vzťah majúci charakter spotrebiteľského vzťahu posudzovať z hľadiska noriem na ochranu spotrebiteľa; je povinný preto skúmať, či niektorá zo zmluvných podmienok nemá charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, na neprospech spotrebiteľa. Smernica Rady 92/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v čl. 7 ods.1 ukladá členským štátom zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok. Súd teda predloženú spotrebiteľskú zmluvu podrobil takejto súdnej kontrole aj vo vzťahu k tomuto ustanoveniu. Ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno vykladať inak ako ustanovenia na ochranu spotrebiteľa tým, že definujú práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa

spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia. Predmetný zákon v § 11 definuje, kedy je potrebné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Dôvodom takéhoto záveru (o bezúročnosti a bezpoplatkovosti) je aj hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Splnenie tejto povinnosti preukazuje dodávateľ, ktorého zaťažuje v tomto smere dôkazné bremeno. Z obsahu súdneho spisu splnenie tejto povinnosti - posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, nevyplýva. V tomto prípade by nemohol obstať ani prípadný argument žalobcu, že súd žalobcovi neumožnil predložiť dôkaz o splnení uvedenej povinnosti; v samotnej žalobe absentuje skutkové tvrdenie (o splnení povinnosti) a dôkaz skutkového tvrdenia. Dôkazné bremeno bolo v tomto smere na strane žalobcu ako dodávateľa. Neunesenie dôkazného bremena nemožno považovať za vadu podania, v prípade ktorej by bol súd povinný vyzvať na odstránenie, resp. doplnenie podania. V tomto prípade odkazuje súd aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 11Co/228/2018, ktorý sa zaoberá práve vyššie uvedenými skutočnosťami. Okrem toho, ak žalobca v žalobe navrhol zaplatiť mu sumu 180 eur ako poplatky za upomienky, súd uvádza, že súdu nepreukázal (aj napriek tomu, že úver súd považuje za bezúročný a bez poplatkov) žiadnym spôsobom ich vyhotovenie, odoslanie a ani doručenie. V tomto smere preto neunesol ani dôkazné bremeno.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené súd považoval spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, preto žalobcovi nepriznal nárok, uplatnený titulom odplaty v sume 28 eur, poplatkov za upomienky v sume 180 eur ako aj zmluvných úrokov vo výške 40% z dlžnej sumy 100 eur, tj. žalobu v tejto časti zamietol.

21. Okrem toho si žalobca uplatnil sumu 33 eur, ktorá má predstavovať zmluvnú pokutu za porušenie povinnosti žalovanej pre prípad, ak neuhradí celkovú čiastku úveru v dohodnutej lehote splatnosti. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách či dodatkoch žalobcu. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98). Podľa nej je v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu v oblasti poskytovania úverov má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť a preto nie je podstatné, či reálne k porušeniu povinnosti došlo. Vzhľadom na to, že zmluvná pokuta je neplatná, súd ju žalobcovi nepriznal a žalobu aj v tejto časti zamietol (výrok II.).

22. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že žalovaná riadne a včas nesplatila úver, preto ju súd zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 100 eur, ktorá predstavuje výšku poskytnutého úveru v celom rozsahu, pretože žalovaná žalobcovi neuhradila žiadnu sumu. V dôsledku toho, že nárok žalobcu je v tejto časti dôvodný, súd jeho žalobe vyhovel v rozsahu, v akom je to uvedené vo výroku I. rozsudku.

23. Žalobca si uplatnil i úrok z omeškania od 06.05.2016 a to vo výške 5,05 % zo sumy neuhradenej istiny 100 eur. Vzhľadom na to, že základná úroková sadzba ECB platná ku dňu 06.05.2016 bola 0,00% p. a., žalobca má nárok na úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne, a to len zo sumy 100 eur, ktorú súd žalobcovi priznal. Súd žalobu v prevyšujúcej časti, tj. v časti uplatneného úroku z omeškania vo výške 0,05 % ročne, zamietol, a to pre jeho rozpor s predpismi, ktoré upravujú omeškanie dlžníka (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb.)

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

26. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Predmetom sporu bola okrem uplatnenej istiny 100 eur, odplata 28 eur, zmluvná pokuta 33 eur, poplatky za upomienky 180 eur (tieto predstavujú predmet sporu) a zmluvný úrok 40% ročne z dlžnej sumy; tj. hodnota sporu predstavovala spolu sumu 341 eur (100+28+33+180). Žalobca bol v spore úspešný v sume 100 eur, čo predstavuje 29,33% a žalovaná v sume 241 eur, čo je v prepočte 70,67 %. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná bola celkovo v spore úspešná v rozsahu 41,34%, preto by jej patril nárok na náhradu trov konania. Keďže ale žalovanej v konaní doposiaľ žiadne trovy nevznikli a zo spisu ani žiadne nevyplývali, súd jej náhradu trov konania nepriznal, a to s poukazom na článok 17 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Nitra.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.